

Geachte voorzitter en leden van de
Commissie Koninkrijksrelaties,
Commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Commissie Infrastructuur en Waterstaat,
Commissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Het reces is weer zo goed als afgelopen, de werkelijkheid klopt weer aan uw deur. Natuurlijk wordt die werkelijkheid op dagelijkse basis beheerst door de spreekwoordelijke waan van de dag, maar er zijn vast ook wel rode draden te onderkennen. En Sint Eustatius staat vast niet hoog op uw agenda, hetgeen ik vanuit een landelijk perspectief wel begrijp (Sint Eustatius is immers slechts "een dorp" in - Caribisch - Nederland). Ik noem u hieronder enkele recente ontwikkelingen en observaties - in een willekeurige volgorde - waarvan ik hoop dat u ze desondanks in een juiste agenda alsnog een plek kunt geven.

Commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Laat ik met Onderwijs beginnen. In de afgelopen zomervakantie hebben elf CSEC-studenten ¹ van de Gwendoline van Puttschool op Sint Eustatius hun eindexamen afgelegd. Iedere betrokkene in de onderwijsketen (ministerie, school, leerling, ouders, docent) heeft dit moment zes jaar geleden zien aankomen (toegegeven, de pandemie was toen natuurlijk nog niet te voorzien) en toch is het Besluit CXC waarin nadere details formeel zijn (of: worden) uitgewerkt nog steeds niet beschikbaar. Met als gevolg dat de inmiddels uitgestroomde studenten, voor zover ze willen instromen bij een hbo-instelling in Europees Nederland, op "aansluitingsproblemen" stuiten. Immers, enerzijds is Europees Nederland onbekend met het niveau van deze opleiding en anderzijds is er een faseringsprobleem: de resultaten van het afgelegde CSEC-examen zijn niet eerder bekend dan augustus/september van enig jaar (en dit jaar, vanwege COVID19, zelfs niet eerder dan september/oktober). De afgelopen zes jaar is het ministerie er niet in geslaagd om voor deze aspecten een deugdelijke regeling op te tuigen. Momenteel worden individuele gevallen besproken met direct betrokken onderwijsinstellingen en vertegenwoordigers van MinOCW (NL) en MinOCW (CN), waarbij het 'doorgeefluik' (beleidsmatig volkomen inhoudsloos) in Caribisch Nederland (Bonaire) van dit alles wel op de hoogte is maar in het geheel niet aan enige bel heeft getrokken gedurende al die tijd (Bonaire kent geen Engelstalige CXC-opleiding dus het probleempunt wordt aldaar niet gevoeld en dus ook niet opgepakt ²).

Commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Dan nam ik kennis van een recente oproep voor consultatie inzake het Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen BES in verband met een wijziging van taken ten aanzien van het vrijstellen van de

---

¹ CSEC staat voor Caribbean Secondary Education Certificate in het CXC-systeem (CXC staat op haar beurt voor Caribbean Examination Council) en is *het* middelbare schooldiploma voor de bovenwindse eilanden van Caribisch Nederland, zoals vastgesteld door de regering (voor deze, de toenmalig staatssecretaris Dekker van MinOCW) in zijn brief aan de Tweede Kamer van 8 oktober 2014.

² Europees Nederland (Den Haag) blijft proberen BES als één entiteit te zien met slechts één bestuurlijk aanspreekpunt. Daar waar vroeger Curaçao als focal point fungeerde is dat nu Bonaire, op een kleine duizend kilometer (!) afstand van Saba en Sint Eustatius. Net als Curaçao vroeger vooral aan Curaçao dacht, denkt Bonaire nu vooral aan Bonaire. Leest u hier vooral een pleidooi voor directe relaties tussen de afzonderlijke eilanden van Caribisch Nederland enerzijds en de Haagse ministeries anderzijds.

plicht tot het verkrijgen van een tewerkstellingsverklaring voor onderwijzers op Saba. Een hele mond vol (maar zo staat het nu eenmaal op de website van de internetconsultatie). Inhoudelijk zal ik via de weg van deze internetconsultatie reageren maar in hoofdzaak komt mijn reactie (consultatie) neer op: "waarom alleen Saba?". Op Sint Eustatius is de problematiek identiek en ook daar leidt deze plicht tot een overdaad aan administratie, vertraging en fake-advertenties (waarop je vooral niet moet reageren, omdat die er alleen maar zijn omdat dat zo moet). Door deze vertraging komen docenten pas laat (soms: te laat) beschikbaar voor hun (nieuwe) werk op het eiland waardoor uiteindelijk de continuïteit van de opleiding wordt geschaad (hetgeen juist werd beoogd te worden bewerkstelligd, aldus de begeleidende tekst bij de consultatie). Maar goed, inhoudelijk dus meer langs de weg van consultatie.

Commissie Infrastructuur en Waterstaat

Dan het punt van de luchtverbindingen. Mogelijk al wel langer, maar in elk geval sedert de orkaan Irma die in 2017 grote schade heeft veroorzaakt aan zowat alles op Sint Maarten, staat de afhankelijkheid van zowel Saba als Sint Eustatius van Sint Maarten ter discussie. Zowel de telefonie- en internetverbindingen, als de bevoorrading van winkels en de doorverwijzing naar het 'grotere' ziekenhuis in deze regio lopen alle via Sint Maarten en liepen in die tijd dan ook allemaal spaak. De oproep om onafhankelijk(er) te zijn van Sint Maarten was destijds alom aanwezig maar is in de loop van de tijd weer verstomd. De belangrijke speler in de lokale verbindingen is de monopolist Winair en pogingen om de luchtverbindingen te diversifiëren hebben tot op heden geen enkel resultaat opgeleverd. Zo was er EZ-Air en de CN-Express maar die zijn alle een vroege dood gestorven. Waarom? Naar de oorzaak hiervan kan slechts worden gegist (en dat wordt ook ruim gedaan) maar van officiële zijde wordt niets vernomen. En dan is er een open brief (dd. 7 augustus 2020) van een inwoner van Sint Eustatius aan staatssecretaris Knops die ook op Facebook is geplaatst en die de aandacht heeft getrokken van BES-reporter. BES-reporter besteedt er aandacht aan³ en hoewel er nog steeds niets wezenlijks is gebeurd zie ik een verhoogde activiteit bij de lokale en Rijksoverheid om hernieuwd aandacht te besteden aan de airlift-problematiek. De Facebook- en BES-reporterpublicatie heeft tot verschillende reacties geleid waaronder een, die een, althans voor mij, tot op heden, onbekend en volgens mij alom onderbelicht punt adresseerde, namelijk het volgende.

Sedert de ontbinding van de Nederlandse Antillen (10-10-10) is de eigendom van (monopolist) Winair in handen van de landen Sint Maarten (ca. 92%) en Nederland (ca. 8 procent). Deze constructie, zo lijkt het, maakt dat beide landen zich gebonden weten om de vliegverbindingen tussen Sint Maarten en (onder meer) Sint Eustatius uitsluitend door Winair te laten uitvoeren. Innovatie in de zin van directe verbindingen tussen de BES-eilanden (dus ook met Bonaire) is daarbij niet aan de orde, want Winair en Sint Maarten zien daar geen brood in. Het organiseren van deze verbindingen met andere maatschappijen dan Winair zou moeilijk liggen vanwege juist deze eigendomsconstructie. Een mogelijke oplossing zou kunnen zijn om het Nederlandse deel van de eigendom af te stoten waarmee (Caribisch) Nederland de handen vrij heeft om aan deze innovatie te werken. Wellicht zijn er ook andere mogelijkheden om deze innovatie te realiseren. Op de een of andere manier lijkt er echter sprake van bestuurlijke onwil om deze werkelijkheid onder ogen te zien en te werken aan een oplossing die het publieke belang - i.c. de mensen woonachtig op het eiland - dient. In dit kader noem ik graag ook nog eens de hoge prijzen voor de (lucht)verbindingen (waardoor veel inwoners van Sint

---

³ Zie <https://bes-reporter.com/index.php/2020/08/08/statia-resident-writes-knops-about-lack-of-air-connections/>

Eustatius zich in feite gevangen weten op hun eiland). De Rijksoverheid wil deze verbindingen ook maar niet zien als publiek transport (zoals Frankrijk dat doet met haar overzeese gebieden, of het transport naar de Waddeneilanden) dus van subsidie is kennelijk geen sprake ⁴.

Wel wordt gewerkt aan een ferry-verbinding tussen de bovenwindse eilanden (dus toch weer een grote afhankelijkheid van Sint Maarten). Op Sint Eustatius wordt deze poging gezien als een zoveelste proefballon van Europees Nederland die in de lucht wordt gehouden door subsidie (waarom deze fondsen niet te besteden aan een goede luchtverbinding?) en die op de lange duur gedoemd is uiteen te spatten, zo leren verschillende eerdere pogingen daartoe.

Wat ik nu ga schrijven kan worden uitgelegd als "je bent tegen economische ontwikkeling van het eiland" en dat is absoluut niet het geval. Waar gaat het om? Om het Golden Rock Resort project aan de zuidoostzijde van het eiland. Zonder daar vooraf veel richtbaarheid aan te geven is een groot perceel aan flora verdwenen ten behoeve van het te bouwen resort. Plannen die inzicht moeten geven in "wat wil je bereiken", "wat ga je daarvoor doen" en "wat gaat het kosten" hebben het publieke licht nimmer mogen aanschouwen. Ook consequenties voor bijvoorbeeld de werkgelegenheid op de langere duur zijn nimmer voorgelegd aan enig publiek forum. Het is een 'speeltje' van een rijke investeerder die uitgaat van het adagium 'voor geld is alles te koop' en daar ook naar handelt. Het gehele project onttrekt zich aan de publieke waarneming. Vergunningen voor de verwijdering van de flora en de realisatie van het bouwproject zijn niet beschikbaar voor publieke inzage en het idee dat goedkope werkrachten van elders worden binnengebracht zonder werkvergunning of een deugdelijke corona quarantaine in acht te nemen kan maar moeilijk worden weerlegd. Tot op heden lijkt de investeerder gelijk te krijgen: voor geld blijkt alles te koop en ook de lokale overheid doet er alles aan om het de investeerder zo goed mogelijk naar de zin te maken. Ben ik tegen de ontwikkeling van het eiland als toeristische trekpleister? Niet per definitie, maar op welke wijze heeft de bevolking zich kunnen uitspreken over de toekomst van het eiland? Op geen enkele! Er is geen toeristisch masterplan waar de realisatie van een dergelijk resort wellicht deel van uitmaakt en waar enig publiek forum zich heeft over uitgesproken. Graag daag ik de lezer van deze brief uit om het tegendeel aannemelijk te maken maar naar mijn stellige overtuiging is de investeerder bezig om rücksichtslos zijn 'dingetje' te doen en als het af is met winst van de hand te doen. Het eiland zal er (nagenoeg) geen enkel profijt van hebben. Onder de streep is het eiland straks gewoon een flink stuk natuur kwijt. Iedereen kan het zien, maar niemand doet er iets aan. Ook - lees: met name - de (lokale en Rijks)overheid niet.

Commissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport ⁵

Dan de gezondheidszorg. Met de pandemie en de matige gesteldheid van de gezondheidszorg op het eiland is op een gegeven moment door de marine de Zr Ms Karel Doorman afgevaardigd naar het Caribisch Gebied. Het was een welkome geruststelling voor menig inwoner. In die periode is door MinVWS de zgn. hospitainer binnengebracht. Aanvankelijk geduid als een intensive care voorziening

---

⁴ Eerder heb ik al eens verwezen naar een rapport hieromtrent uit 2018: Connectiviteit Caribische deel van het Koninkrijk, dat (structureel?) maar niet ter hand wordt genomen.

⁵ Op mijn vraag van 7 december 2019 is door staatssecretaris Blokhuis gereageerd op 6 juli 2020. Een dag later (7 juli 2020) gaf ik mijn repliek - i.c. zijn reactie deugt gewoonweg niet - en sindsdien is het (weer) stil.

met onder meer beademingsapparatuur. Personeel zou ook worden afgevaardigd. Als ik nu rondkijk op de locatie dan zie ik zes geschakelde containers met een keurig aangelegde parkeerplaats. Meer niet. Voor zover je naar binnen kan kijken (de deur is gesloten, niemand lijkt binnen aanwezig) kun je alleen maar opslag van materiaal zien. In mijn vorige werkomgeving werd er wel eens gesproken over het 'wegpromoveren' van een overig mislukte functionaris als zou zijn nieuwe functie die van 'chef lege dozen' zijn. Deze gedachte komt nu sterk bij mij op wanneer ik een blik werp op deze constellatie van containers die - volgens mij - helemaal niets bijdraagt aan onze volksgezondheid. En Zr Ms Karel Doorman is inmiddels ook al een tijdje weg. Dat het eiland nog steeds zo goed als coronavrij is, komt vooral door het feit dat de buitengrenzen tamelijk gemakkelijk dicht zijn te houden en de redelijke (zeker niet absolute) discipline om gehoor te geven aan de quarantaine, en wellicht door een zekere dosis toeval of geluk! Aan enig op Sint Eustatius gericht beleid van de zijde van MinVWS lijkt mijns inziens geen sprake. En de gesteldheid van de gezondheidszorg op het eiland is volgens mij onverminderd matig (en als ik de verhalen op het eiland mag geloven: zelfs afnemend). Ook hier is er de ongemakkelijke relatie met Sint Maarten. De corona-nood op Sint Maarten is hoog, althans hoger dan op Sint Eustatius, met alle gevolgen van dien voor de verwijzing van patiënten. Er wordt inmiddels driftig uitgeweken naar de medische voorzieningen op de benedenwindse eilanden Bonaire en Curaçao. Op zichzelf lijkt me dat niet verkeerd maar de beweging is nu uit nood geboren in plaats van beleidsmatig van aard (waarbij de leidende gedachte is dat Bonaire óók tot Caribisch Nederland behoort, net als Saba en Sint Eustatius).

Commissie Koninkrijksrelaties

Ten slot enige algemene observaties. Een die ik graag met stip onder uw aandacht wil brengen (hetgeen ik overigens al vele malen heb gedaan ⁶) betreft de communicatie. Ik doel hier op de communicatie met de bevolking. Al vele malen heb ik gesteld dat er in Den Haag gemakkelijk over Sint Eustatius wordt gesproken en absoluut niet met de Statianen zelf. Een open dialoog met de bevolking over de toekomst van het eiland en de voorgestane relatie met Europees Nederland is door de Commissie van Wijzen wel benoemd als zeer belangrijk en broodnodig maar door zowel de vorige als de huidige regeringscommissaris gewoonweg niet ter hand genomen. Ik begrijp dat een dergelijke communicatie moeilijk te beginnen zal zijn omdat de Statiaan er helemaal niet aan gewend is om op te komen voor een collectief belang. Maar om er daarom maar gewoonweg niet aan te beginnen vind ik ongepast arrogant (en als ik in deze periode kennis neem - via de krant - van de geschiedenis rond de onafhankelijkheid van Indonesië, is een dergelijk arrogant gedrag eerder vertoond door Nederland in zijn gedrag naar de toenmalige koloniën; maar goed, dit geheel terzijde...).

De Nederlandse elite zorgt vervolgens goed voor zichzelf. Aan de quarantaine die door de overheid wordt opgelegd waarbij de quarantaine-nemer zelf moet betalen maar geen keus heeft in de locatie wordt vooral veel geld verdiend door de Nederlandse eigenaar van die locaties(s). Een andere locatie, gerund door een lokale ondernemer, pakt wat kruimels mee: laten we zeggen, de overflow voor wat de Nederlandse ondernemer niet aankan. En dit alles onder aansturend beleid van de lokale overheid. Als iemand vaststelt dat de Nederlandse elite goed voor zichzelf zorgt, dan kan ik dit observatie goed plaatsen. En was juist dit gedrag niet de aanleiding om de bestuurlijke interventie in te stellen?

---

⁶ Een min of maar maandelijks bericht verzend ik in elk geval naar de Commissie Koninkrijksrelaties. De overig nu geadresseerde commissies bericht ik alleen gericht wanneer er een specifiek beleidsterrein aan de orde is.

Afrondend merk ik op dat vanaf het begin van de bestuurlijke interventie niet goed is verlopen. Ook ik dacht indertijd "nu komt Europees Nederland het goede voorbeeld geven". Voor de goede orde: ik zal nimmer iemand kwalijk nemen dat hij of zij hier komt en eigenlijk niet weet wat te doen of waar te beginnen. Ik kan mij dat heel goed voorstellen. Met een positieve grondhouding en de wetenschap hoe een en ander best goed kan worden geregeld, zoals in Europees Nederland, kun je ver komen. Maar deze positieve grondhouding impliceert ook een vragende en hulp biedende attitude. Dat van dat hulp bieden zit het wel goed (dat wil zeggen: op infrastructureel gebied); zelfs met de bedoelingen zit het wel goed. Maar met betrekking tot de vragende, dienende attitude is alles fout gegaan. Nederlanders komen hier en stellen de wijsheid in pacht te hebben en binnen no-time te weten wat er moet gebeuren en doen vervolgens maar. Tot op heden heeft (sinds de aanvang van de interventie in februari 2018) geen enkele townhallmeeting plaatsgevonden met een werkelijk open agenda, gericht op de vraag "wat er leeft onder de bevolking met betrekking tot de casus 'hoe ziet Sint Eustatius er over een aantal jaar uit en hoe denken we daar te komen' of 'hoe kan de relatie met Europees Nederland (Den Haag) het best worden ingericht (i.c. de optimalisatie van het Openbaar Lichaam na de evaluatie ervan door Spies c.s. in 2015)".

Graag zou ik de tijd kunnen terugdraaien tot februari 2018 en met de hier beschreven attitude opnieuw kunnen beginnen. Maar dat kan niet. We staan al diep in de modder en we moeten voortmodderen. De erkenning dat dingen fout zijn gelopen en wellicht hier en daar kunnen worden aangepast zou veel goed doen aan het imago van Europees Nederland, maar ik denk dat de ego's en de financiële belangen daarvoor te groot zijn (waarbij de financiële belangen in elk geval niet ten dienste staan van de lokale bevolking).

Graag blijf ik u veel wijsheid toewensen! En natuurlijk ben ik immer bereid een helpende hand toe te reiken of nader in te gaan op de hierboven (of al eerder) aangestipte kwesties.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.